

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΕΣ 2014

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΑ ΘΕΜΑΤΑ

ΤΗΣ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ

«ΤΟ ΑΜΑΡΤΗΜΑ ΤΗΣ ΜΗΤΡΟΣ ΜΟΥ»

ΘΕΜΑ Α

A.1. Ο θεατρικός χαρακτήρας του διηγήματος στηρίζεται στον ομοδιηγητικό αφηγητή, στην εναλλαγή αφήγησης και διαλόγου, στη συμμετοχή πολλών προσώπων που δρουν ως πρωταγωνιστές, δευτεραγωνιστές, βουβά πρόσωπα. Επιπλέον, στην εναλλαγή καθαρεύουσας και δημοτικής, στη δραματική πλοκή του, στη συνεχή αλλαγή σκηνικού (ανοιχτός χώρος/κλειστός χώρος) στην αληθοφάνεια των χαρακτήρων. Ενδεικτικές αναφορές στο κείμενο που επιβαβαιώνουν το θεατρικό χαρακτήρα του διηγήματος είναι:

- Το τελετουργικό της υιοθεσίας και μαλιστα το σημείο όπου το παιδί πάει στο σπίτι της νεας του οικογένειας « η είσοδος του εις τον οικο.....εις τους παριστάμενους.»
- Ο έντονος διάλογος μεταξύ του Γιωργη και της μητέρας όταν ο πρώτος την παρακαλάει να υποχώρησει στην δευτερη υιοθεσία « - Δος του πίσου το Κατερινιω..... Δος του πίσου αν μ'αγαπάς.»
- Η εντονη αντιδραση της μάνας όταν αμφισβητείται η σχέση της με το παιδί που πήρε υπό την προστασία της. « οχι, ανεφώνησεν η μητηρ μου.....δεν είναι ξένο το παιδί...»

ΘΕΜΑ Β

B.1. Τα διηγήματα του Βιζυηνού είναι γραμμένα σε μια σχετικά κομψή και θερμή καθαρεύουσα. Όχι σπάνια όμως ο γλωσσικός καθωσπρεπισμός αποβάλλεται με τη χρήση του λόγου της καθημερινής ζωής (δημοτική). Η γλώσσα λοιπόν των διαλογικών μερών είναι απλή, λαϊκή, με ιδιωματισμούς, ενώ αντίθετα η γλώσσα των αφηγηματικών μερών

είναι λόγια με αρχαιοπρεπείς εκφράσεις. Η συγκεκριμένη χρήση της γλώσσας υπηρετεί την αληθοφάνεια του έργου, εφόσον οι χαρακτήρες μιλούν τη φυσική τους γλώσσα.

Χαρακτηριστικά παραδείγματα χρήσης της γλώσσας είναι:

- Δημοτική: «μας είναι όλως διόλου ξένη»
- Καθαρευουσα: « οστις φαίνεται επίτηδες επεσπεύθη..»

Β.2. α. Ενώ η υιοθεσία του κοριτσιού περιγράφηκε αναλυτικότερα, η πορεία της ζωής της αποδίδεται με συμπύκνωση, ολοκληρώνεται μέσα σε τέσσερα ρήματα (ηξήθη, ανετράφη, επροικίσθη, υπανδρεύθη). Αυτό μπορεί να εξηγηθεί, με δεδομένο πως κατά τη διαδικασία της υιοθεσίας ο αφηγητής ήταν παρών αυτόπτης μάρτυρας και την περιγράφει αναλυτικά από η σκοπιά του παιδιού που τα έζησε. Η υπόλοιπη ζωή της θετής κόρης περιγράφεται από τη σκοπιά του ώριμου αφηγητή και η συντομία της ερμηνεύεται, εφόσον όλα αυτά τα χρόνια ο ίδιος απουσίαζε. Υπηρετεί, επομένως και το νόμο της αληθοφάνειας.

Σχολιάζεται πως ο γάμος της θετής κόρης επίτηδες έγινε γρήγορα, πιθανόν λόγω του χαρακτήρα της κοπέλας, στοιχεία του οποίου επισημαίνονται στο σημείο αυτό: 1) προς τα αδέρφια δεν έδειξε ποτέ στοργή, 2) φέρθηκε αχάριστα προς τη μητέρα.

Βέβαια, η επίσπευση του γάμου προφανώς οφειλόταν και σε πρακτικά αίτια, γι' αυτό και προκάλεσε στα αδέρφια ανακούφιση, εφόσον θα έπαυαν να την συντηρούν. Αξιοσημείωτο ήταν ότι δεν αναφέρει ποια ήταν, ούτε το όνομά της, δεν υπεισέρχεται σε λεπτομέρειες, αφενός διότι δε θα ενδιαφέρουν τον αναγνώστη, αφετέρου γιατί δεν απασχολούν τον ίδιο τον αφηγητή, ο οποίος ενδιαφέρεται μόνο για τις ενέργειες και τη συμπεριφορά της μητέρας του. Τέλος, εκφράζεται για μια ακόμη φορά παράπονο, με έμμεσο τώρα τρόπο, όταν αναφέρει πως τις φροντίδες που γνώρισε από τη μητέρα αυτό το κορίτσι δεν τις γεύτηκαν παρά λίγα γνήσια τέκνα, όπως ήταν ο ίδιος και τα αδέρφια του.

Β.2.β. Εκφράζεται η θέση της μητέρας που επιχειρεί να αποδείξει πως το παιδί είναι δικό της. Η απόφασή της «Δεν είναι ξένο το παιδί! Είναι δικό μου!» και το συμπέρασμά της: «Είναι δικό μου το παιδί, και είναι αδελφή σας!» αποδίδονται με στίχους ιαμβικούς 13σύλλαβους. Με το ρυθμό αυτό αισθητοποιείται η φόρτισή της. Η απόδειξη της μητέρας συμπεριλαμβάνει τις εξής τοποθετήσεις:

- 1) Πήρε το παιδί τριών μηνών από το λείψανο της μάνας του.
- 2) Το θήλαζε, έστω στα ψέματα, για να το παρηγορήσει οσάκις έκλαιγε.
- 3) Το τύλιξε στα βρεφικά ρούχα των παιδιών της.
- 4) Το κοίμιζε στην κούνια των παιδιών της.

Ολά αυτά αποδεικνύουν πως το παιδί είναι δικό της και βέβαια πως το παιδί είναι αδερφή με το υπόλοιπα τέκνα της.

Η μητέρα βολιδοσκοπεί το Γιωργή, ο οποίος ήδη έχει αρχίσει να υποχωρεί. Η αντίδρασή του αυτή αποτελεί δείγμα ενοχοποιημένου ψυχισμού και πηγάζει από την ανάγκη του να κερδίσει την αγάπη και το ενδιαφέρον της, που αισθάνεται ότι τα έχει στερηθεί. Μετά την υποχώρησή του οι τόνοι της μητέρας χαμηλώνουν, εφόσον φαίνεται να πέτυχε το στόχο της.

Επομένως, η αναδρομή έχει ως στοχο την απόδειξη από τη πλευρά της μάνας ότι το παιδί είναι δικό της και έχει κάθε δικαίωμα να αξιώνει να το κρατήσει και να το μεγαλώσει όπως και τα υπόλοιπα. Βέβαια, εξυπηρετεί το στόχο της μάνας να πεισει το Γιωργή να δεχθεί τη δευτερη υιοθεσία και προωθεί την πλοκή καθώς οδηγεί στην εξομολόγηση της μητέρας.

ΘΕΜΑ Γ

Γ.1. Οι φυσικοί γονείς εκδηλώνουν λύπη που αποχωρίζονται το παιδί τους, με την υιοθεσία του. Ο πατέρας όπως αρμόζει στον άντρα της εποχής, συγκρατημένος συναισθηματικά, με μόνη απόδειξη της στενοχώριας του, την ωχρότητα του προσώπου του, υπομένει στωικά την διαδικασία του τελετουργικού. Αντίθετα, η συζυγος και φυσική μητέρα του παιδιού αφήνεται στο να κλάψει ακουμπώντας στον ώμο του συζύγου συγκρατώντας τον πόνο του αποχωρισμού και αποδεχόμενη την κατάσταση.

Η θετή μητέρα, από την αλλή αγωνιά μήπως αμφισβητηθεί η «κυριότητά» της επί του κοριτσιού. Φόβο που μοιράζεται και ο Γιωργής ξέροντας ότι αν ακουστεί κάποια φωνή η μητέρα του θα καταρρεύσει. Εφόσον δεν εκφράστηκαν αντιρρήσεις, οι φυσικοί γονείς αποχώρησαν και οι συγγενείς της μητέρας με τον πρωτόγερο φιλοξενήθηκαν στο σπίτι. Έτσι, ολοκληρώνεται η αναφορά στο τυπικό της 1ης υιοθεσίας.

ΘΕΜΑ Δ

Δ.1. ΟΜΟΙΟΤΗΤΕΣ

- Αφορούν και τα δύο υιοθεσία κοριτσιών
- Παρα τις διάφορες δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι αναδοχοι γονείς αποδέχονται και στις δύο περιπτώσεις την αναθρεψη των παιδιών
- Αναφέρεται και στα δύο το κοινωνικό πλαίσιο μέσα στο οποίο δρουν οι χαρακτήρες, τονίζοντας κατα κύριο λόγο την οικονομική δυσχέρεια που ενδεχομένως θα δυσκόλευε την ανατροφή των παιδιών.

ΔΙΑΦΟΡΕΣ

- Η μάνα του αμαρτήματος επιθυμεί η ίδια να αναθρέψει το παιδί που υιοθετεί με κάθε κόστος, οικονομικό και συναισθηματικό. Αντίθετα, ο Τάσος αναθέτει το μέγλωμα του παιδιού στην Σταματίνα.
- Το παιδί που ανέλαβε ο Τάσος αφέθηκε από κάποιους μέσα στην κάσα που κοιμόταν το προηγούμενο βράδυ την ώρα της βροχής. Αντίθετα, η μητέρα του αμαρτήματος επεδίωκε την εύρεση κάποιου παιδιού με σκοπό την υιοθεσία με στόχο την εξιλέωση της από το αρχικό αμάρτημά της.